

In de poëzie zullen wij huizen, 1956

We leven in een tijd waarin fundamentele veranderingen op verschillende gebieden plaatsvinden die zonder meer ingrijpende gevolgen hebben voor de hedendaagse architectuur. We richten deze oproep aan architecten om ze ervoor te waarschuwen dat ze zich niet overbodig moeten maken door zich te verliezen tussen de wetenschap van de ingenieur en de fantasie van de beeldhouwer, maar dat zij deze nieuwe omstandigheden met

o p e n v i z i e r tegemoet moeten treden.

Tegenwoordig is

DE ESTHETIEK na een periode van ongerichte experimenten erin geslaagd te breken met een beperking van de vorm die, in een recent verleden, voortkwam uit de overgang van figuratie naar abstractie. De experimentele schilderkunst heeft de strijd aangeboden met tendensen zoals het neoplasticisme en heeft de menselijke verbeelding opnieuw weten te bevrijden van alle taboes en zo de weg geëffend voor een nieuwe fase in de beeldende kunst.

DE TECHNISCHE WETENSCHAP heeft in dezelfde naoorlogse periode een dusdanige ontwikkeling doorgemaakt dat de bouwmethoden geen enkele belemmering zijn voor de verwezenlijking van zeer vrije vormen volgens een volkomen nieuwe opvatting van de ruimte.

Men hoeft slechts te verwijzen naar het spanbeton en het voorspanstaal, de dunne platen van gewapend beton, roestvrije metalen en hun lasverbindingen, om zich een idee te vormen van de middelen waarover een vrije en gedurfde verbeelding tegenwoordig kan beschikken.

Anderzijds verliest de rechthoek, die lange tijd aan de basis stond van elke architecturale esthetiek, geleidelijk aan betekenis, om verschillende redenen. Zo is het voor grootschalige bouwwerken van belang dat de windbestendigheid van ronde vormen zeer gunstig is in vergelijking met platte vlakken. Bovendien gedraagt spanbeton zich beter als het aangewend wordt in de vorm van een plaat dan in die van een balk, zoals tegenwoordig te doen gebruikelijk is.

De technische wetenschap lijkt slechts te wachten op een esthetiek met een brede visie om zich te ontplooiën.

DE HEDENDAAGSE ARCHITECTUUR heeft dankzij de gelukkige samenloop van twee condities – van esthetische en technische aard – geen enkele reden meer om vast te houden aan de strenge doctrine van het functionalisme, die haar enerzijds opzadelde met een achterhaalde verbeelding en anderzijds met een nog altijd primitieve techniek die de architect dwong decoratiemethoden toe te passen om het esthetisch aspect wat hij zocht te bereiken. Al lang heeft de architecturale esthetiek, bij gebrek aan bouwkundige mogelijkheden die voldoende ruimte boden voor een vrije plastische

expressie, slechts de oppervlakte van de vorm kunnen beroeren zonder tot het geraamte door te dringen, waardoor het een tweederangs sierkunst bleef.

Voor het eerst in de geschiedenis zal de architectuur een echte bouwkunst kunnen worden.

Een kunst waarvan de plastische uitdrukking zal afhangen van de ordening en samenvoeging van haar elementen, zoals de schilder zijn penseelstreken ordent.

Het is alleen maar logisch dat deze tendens, reeds aanwezig in het functionalisme, zich aanvankelijk manifesteerde in het gebruik van materialen zoals staal en glas die, een heldere, in het oog springende constructie, opleveren.

Maar tegenwoordig kan de architectuur beschikken over een bouwtechniek van een eindeloze rijkdom, die haar tot een kunst maakt die volkomen onafhankelijk is van e picturale of sculpturale decoratie, zonder evenwel te vervallen tot de steriliteit van het functionalisme. Ze zal gebruik kunnen maken van de techniek als een artistiek medium dat evenwaardig is aan geluid, kleur en het woord in de andere kunsten. Ze zal in haar esthetiek het hanteren van volumes en leegtes van de beeldhouwer en het ruimtelijke colorisme van de schilder integreren om een complete kunst in het leven te roepen die tegelijkertijd lyrisch in haar middelen en sociaal van aard is. Het is in de poëzie, dat het leven zal huizen.

'Demain la poésie logera la vie', geschreven in Parijs, 19 augustus 1956, als lezing tijdens het Eerste Wereldcongres van Vrije Kunstenaars georganiseerd door de M.I.B.I. (Mouvement International pour un Bauhaus Imaginiste contre un Bauhaus Imaginaire), gehouden in Alba (I), 2-8 september 1956.

Het typoscript van deze tekst bevindt zich in het Constant-archief in het RKD.